

Konference Biopaliva ve střední a východní Evropě

CONFERENCE BIOFUELS IN CENTRAL AND EASTERN EUROPE

Konference věnovaná biopalivům, kterou každoročně pořádá společnost F. O. Licht, se letos uskutečnila ve dnech 10. až 12. června 2008 ve Varšavě. V úvodu konference bylo řečeno, že podíl zemědělství na HDP je v zemích střední a východní Evropy vyšší, než ve státech západní Evropy, a proto je v politickém zájmu tento sektor stabilizovat. Jedním ze stabilizačních prvků je i výroba biopaliv. Plochy zemědělské půdy jsou v tomto regionu dostatečné. Během posledních 12 měsíců bylo zveřejněno přibližně 70 nových biopalivových projektů.

Alexandra Langenheld z DG Tren Evropské komise ve svém příspěvku nastínila současný vývoj biopalivového programu z pohledu EK (tzv. energetický a klimatický balíček opatření a další nařízení týkající se obnovitelných zdrojů). Konstatovala tu skutečnost, že EK stanovila pro rok 2020 podíl 20 % obnovitelné energie, z toho 10 % obnovitelné energie pro dopravu. EK předpokládá, že díky tomuto programu vznikne 120 tis. nových pracovních příležitostí. Rovněž uvedla, že dle provedených propočtů je EU minimálně z 80 % schopná vyprodukovat si biopaliva z vlastních zdrojů. Hlavním důvodem výroby biopaliv je ekologická udržitelnost, proto jsou v poslední době velmi diskutována některá opatření, např. úspora skleníkových plynů min. 35 %, zákaz kácení pralesů a vysoušení mokřin pro výrobu surovin užitých pro biopaliva. Všechna biopaliva pro EU musí splňovat připravovaná pravidla pro ochranu životního prostředí. Jak přednášející závěrem uvedla, dnešní výroba biopaliv v EU má zanedbatelný dopad na současné světové ceny potravin.

Dr. Lutz Guderjahn zástupce společnosti CropEnergies-Group patřící společnosti Südzucker, která patří mezi významné evropské producenty bioetanolu (lihovary Zeitz v Německu, Bioenergy Loon-Plage ve Francii a BioWanze v Belgii)

Na úvod své přednášky konstatoval, že se evropský bioetanolový sektor rozvíjí, ale zdaleka ne tak mohutně, jako v Brazílii či v USA (obr. 1.). Pro současný bioetanolový sektor v EU je charakteristický značný cenový růst obilovin a stagnující či klesající cena bioetanolu, a tak přesto, že ceny ropy rostou, několik evropských producentů přerušilo svou výrobu lihu a investoři oddálili své projekty do nových výrobních kapacit. Z pohledu

legislativního rámce bylo konstatováno, že EU nemá harmonizovaný systém, proto si každý členský stát upravuje pomocí různých tržních či legislativních nástrojů (daňové zvýhodnění, závazky, pokuty, atd.) svůj vlastní trh. Dále pak uvedl to, že evropský bioetanolový sektor čelí velmi negativní kampani, která obviňuje producenty bioetanolu z růstu cen potravin, i když tato tvrzení nejsou řádně podložena. Závěrem přednášející poznamenal, že je nezbytné vytvořit a harmonizovat politický rámec v EU, mít otevřený přístup k biopalivům 2. generace a racionálně přistupovat k debatě biopaliva vs. potraviny.

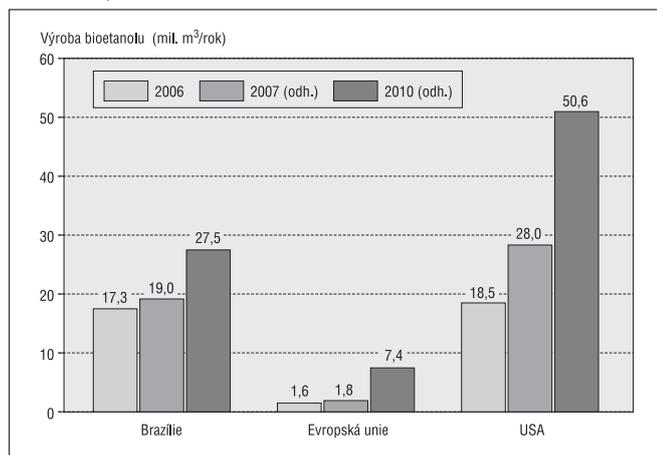
Raffaello Garofalo generální tajemník EBB – European Biodiesel Board

Na úvod své prezentace představil EBB, která zastupuje 80 % všech evropských producentů bionafty. V roce 2007 bylo do EU dovezeno 30 mil. t motorové nafty, poptávka po naftě se každoročně v EU zvyšuje, a to v souvislosti s rostoucí nákladní automobilovou dopravou. Jak přednášející poznamenal, biopalivový sektor v EU je výrazně ovlivněn politickými rozhodnutími. Podíl EU na světové produkci bionafty v roce 2007 byl 68 %, což představuje 5,7 mil. t, druhým nejvýznamnějším producentem byly USA s 1,5 mil. t. Největšími výrobci bionafty v EU jsou Německo, Francie a Itálie (obr. 2.). Z pohledu evropské legislativy je nezbytné zavedení závazného podílu v každé členské zemi, a to ve výši 10 % v roce 2020, zavedení certifikace biopaliv a splnění podmínky úspory alespoň 35 % emisí CO₂ vznikající při výrobě jednotlivých druhů biopaliv. Jako největší ohrožení pro biodiesellový evropský průmysl uvedl přednášející tu skutečnost, že se do EU dováží tzv. bionafta B99,9, a to z USA. Díky nadměrným dovozům (v roce 2007 činil dovoz z USA 1 mil. t) došlo v porovnání s rokem 2006 k výraznému poklesu využití výrobních kapacit, které bylo ca 50–60 %. I přesto se v roce 2008 očekává další nárůst výrobních kapacit v EU na úroveň 16 mil. t. Závěrem přednášející uvedl hlavní výzvy pro biodiesellový evropský průmysl: udržitelnost a certifikace biopaliv, zvýšení podílu FAME v pohonných hmotách na 10 % v roce 2010 a na 15 % v roce 2015.

Krzystof Biernat – Polska Platforma Technologiczna Biopaliv i Biokomponentów (PPTBiB)

Polská legislativa stanovuje pro rok 2010 podíl biopaliv 5,75 %, pro rok 2014 pak již 7,55% podíl. Polsko podporuje výrobu biopaliv prostřednictvím daňového zvýhodnění 1,565 PLN za každý litr biopaliva přimíchaného do benzínu a 1,048 PLN za každý litr biopaliva přimíchaného do nafty. Není to zdaleka jediný způsob podpory výroby biopaliv v Polsku, další podpory jsou směřovány do zemědělství, na výzkum a vývoj, rozvoj venkova

Obr. 1. Výroba bioetanolu v EU, USA a Brazílii

a infrastruktury, podporu výroby biopaliv atd. – a to jak z národních zdrojů, tak i z fondů EU. Přednášející rovněž představil PPTBiB, která byla založena v roce 2006 jako první biopalivová platforma v EU. Cílem PPTBiB je zlepšení konkurenceschopnosti polského biopalivového sektoru, a to jak v oblasti výzkumu a produkce, tak i rozvojem moderních technologií první i druhé generace biopaliv. Platforma má v současnosti 23 členů z různých oblastí – výzkumné instituce, rafinerie, výrobce biopaliv, distributory atd.

Gergely Novak – zástupce maďarského producenta biodieselu Öko-line Hungary Ltd.

V Maďarsku existuje dle stávající legislativy daňové zvýhodnění bionafty, a to ve výši 5 000 HUF (cca 20 EURO), když je přírůstek FAME 4,4 % (FAME = Fat Acid Methyl ester, tj. metylester mastných kyselin). Maďarští výrobci bionafty jsou prostřednictvím legislativy ochráněni i před dovozy, neboť pouze FAME, který je vyráběn ze zemědělských produktů pocházejících z EU, je zvýhodněn. Očekává se potřeba FAME 128 tis. t v roce 2008, v roce 2010 pak již 209 tis. t. V Maďarsku jsou v současnosti čtyři společnosti vyrábějící bionaftu (Rosssil Biofuels, Inter-Tram Kft, Kunhegyesi Mgtsz, a Öko-line Hungary Ltd) s celkovou roční výrobní kapacitou 186 tis. t. Hlavní surovinou pro výrobu bionafty v Maďarsku je slunečnice, řepka je určena především pro export.

Jiří Trnka – Ministerstvo zemědělství ČR

Přednášející ve svém vystoupení shrnul současný legislativní stav týkající se biopaliv v ČR. Samotné přimíchávání biopaliv v ČR začalo v září 2007, kdy se začal přimíchávat FAME do nafty, od 1. ledna 2008 i bioetanolu. Tento povinný nízkoprocentní přírůstek biosložky do motorových paliv není ze strany státu žádným způsobem podporován. V současné době Ministerstvo zemědělství ČR připravuje program, který by umožnil finančně zvýhodnit vysokoprocentní směsi a biopaliva 2. generace – ta by však mohla být komerčně využívána nejspíše až po roce 2015. Program by měl být zahájen od 1. 1. 2009.

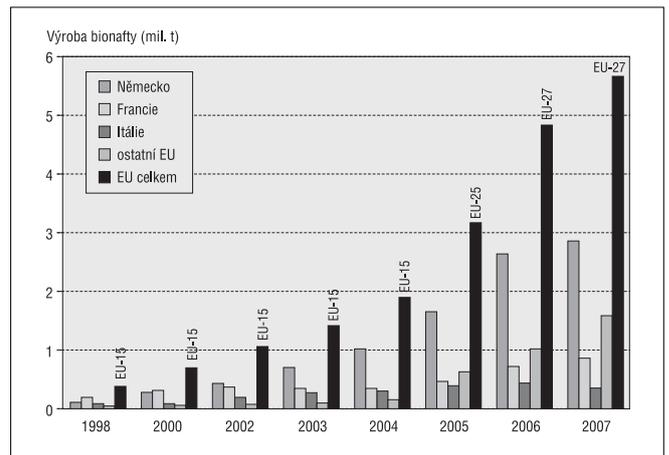
Dr. Shamil Yenikeev – NPK Ekologia, Rusko

Základní předpoklady pro výrobu palivového etanolu v Rusku, dle přednášejícího, jsou:

- dostatek obilovin (Rusko v roce 2007 vyprodukovalo 82 mil. t, z toho vyvezlo 12 mil. t, v současnosti je více než 20 mil. ha země bez využití – 60 % veškeré světové černozemě patří Rusku, vláda stanovila cíl zvýšit výrobu obilí na 150 mil. t),
- palivo – současná spotřeba je 27 mil. t benzínu, předpokládá se, že v roce 2015 by poptávka mohla vzrůst až na 38 mil. t, což znamená deficit 5–8 mil. t, proto je nutná výstavba nových rafinerií a biorafinerií,
- ekologie – existují podobné problémy jako v ostatních evropských zemích, ruská vláda se rozhodla podporovat nový bioetanolový sektor, aby bylo dosaženo 15% přírůvku bioetanolu v benzínu; je nezbytné disponovat výrobními kapacitami 3,8 mil. t/rok, což odpovídá zhruba potřebě 10,5 mil. t obilí,
- bioetanolový sektor – zatím je ve fázi projektů 5 lihovarů s průměrnou kapacitou 150–250 tis. t (Omsk, Tambor, Stavropol, Volgograd, Barnaul).

Závěrem přednášející uvedl, že ačkoliv se může zdát, že Rusko výrazně zaostává ve výrobě palivového etanolu, může využít značné a dlouholeté zkušenosti s výrobou pitného lihu. Zohled-

Obr. 2. Výroba bionafty v Evropské unii

něny při zavádění ruského bioetanolového programu pak mohou být také zkušenosti i omyly z ostatních zemí.

Asturas Listavicius – Biofuture (Litva)

Jak přednášející ve svém příspěvku uvedl, litevská vláda biopalivový průmysl podporuje, biopaliva jsou osvobozena od spotřební daně (382 EURO/t u benzínu a 290 EURO/t u nafty). Do pohonných hmot jsou biopaliva přidávána od roku 2006. Společnost Biofuture zahájila produkci bioetanolu v roce 2004, současná výroba je 200 tis. hl/rok, na konci letošního roku by měla vzrůst až na 400 tis. hl/rok. Jako základní surovina pro výrobu bioetanolu se používá tritikale, pšenice a kukuřice. Závazek přimíchávání biopaliv do pohonných hmot Litva splní v roce 2010. EU by měla změnit stávající normu pro benzin a umožnit přimíchávání až 10 % biopaliv (dnes pouze 5 %).

Norbert Krüger – zástupce společnosti Ford Europe

Přednášející ve svém příspěvku představil mj. rozvoj biopaliv a prodej FFV aut ve Švédsku. V roce 2020 chce švédská vláda být 100% nezávislá na ropě. V roce 2001 byl dodán na švédský trh první FFV Ford (v té době byla ale velmi omezená infrastruktura). Díky vládním a veřejným pobídkám je v současnosti:

- biopalivo osvobozeno z daně z minerálních olejů,
- silniční daň u podnikových FFV aut snížena o 20 %,
- parkování zdarma pro FFV auta ve více než 30 městech,
- osvobození od poplatků (congestion charges) ve Stockholmu,
- nižší registrační daň,
- povinné zavádění biopalivové infrastruktury,
- 85 % nových vládních aut musí jezdit na alternativní paliva,
- bonus pro zákazníky FFV aut 10 000 SEK (1 050 eur),
- snížení pojištění FFV aut o 20 %.

Martin Kolář, Cukrovary a lihovary TTD, a. s.

Referát **Oldřicha Reinberga**, předsedy představenstva společnosti Cukrovary a lihovary TTD, a. s., a předsedy Svazu lihovarů ČR, uvádíme jako samostatný příspěvek na s. 198–200.

Kontaktní adresa:

Ing. Martin Kolář, Cukrovary a lihovary TTD, a. s., Palackého náměstí 1, 294 41 Dobruška, e-mail: m.kolar@ttdcukrovary.cz